

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Bokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nove postave, novi žulji kmeta.

O hudih bremenih, ki jih nalaga v časih kaka nova postava, ne zna tisti veliko, ki ga ne zadeva, pač pa oni, na katere leže sila postave in nje celo breme. To nam popisuje živo v „Slovenci“ kmet s Pohorja in pravi:

Kakor nam vsako leto prinese navadno kaj novega, posebno v davčnih zadevah, tako je tudi to leto uveden, oziroma se je na vse kóte razširil hišni razredni davek ali po domače „pečna štibra“. In ravno ta je tukajšnje posestnike večinoma prav britko zadela, ker skoro vsak je imel kako koč, katera ni bila vpisana v c. kr. daykarnici, da-si je imela številko. Sedaj pa je bilo treba hipoma plačati vso zaostalo dačo, marsikje za celih dvajset let nazaj, navrh pa še precej občutljiva kazen. Za to pa se večjidel ni vprašalo, je-li tisti posestnik vsa leta užival dobrote ali ugodnosti stanovnikov, ali pa je posestvo še le kupil. Neki kmet je moral plačati od dveh koč za več kot dvajset let nazaj davek, s kaznijo vred blizu sto goldinarjev, čeravno je posestvo še le pred tremi leti kupil.

Ta zadeva pa je zanimiva, tudi iz druge strani. Leta 1877, po strašnih povodnjih prejšnjega leta na Tirolskem, Koroškem in drugod, spoznala je vlada važnost gozdov, posebno po planinah. Ukazala je po c. kr. okrajnih glavarstvih posestnikom, ki imajo v gorah kakšne goličave, vse obsejati ali s sajenicami dreves obsaditi. Toda kmetje so mislili, da oni s svojim preberalnim posekovanjem najmanj delajo goličave, pač pa gospôda in graščaki, kateri dajo neumestno jeden kós gozda za drugim čedno posekati, vejevje sežgati in še le na to sejati nove seme. Zato niso se dosti brigali za to zapoved vlade, tudi radi tega ne, ker je večinoma niso umeli v nemščini pisane.

Čez dolgih devet let pozneje pa je bil račun o tej zadevi, in kdor ni sadil ali ni bil s tehtnim izgovorom oproščen, plačal je kazen.

Gospôda so to reč sedaj pa pozabili; kjer so prej terjali prostore obsaditi ter kože drvarjev in drugih siromakov podreti, sedaj iščejo tudi od najzadnje pogorske bajte hišni davek. Vprašali bi, ako velja prva zapoved, odkod in s čim naj bi se živili ubogi ljudje, ki v taki bajti stanujejo, ako ne smejo obsejati kósa njive z zrnjem in rediti repa živine? In ako je toliko na rečenem davku, morajo dosledno na drugi strani odjenjati, kajti vedeti morajo gospodje, da tudi pogorski seljan potrebuje razven čvrstega ondotnega zraka kaj za v usta, čemur pravimo živež, in tega dobiva največ od matere zemlje. Ne mislim pa s tem, naj bi se pustile vsaj večje goličave neobsejane; pač pa želimo, naj bi, kakor povsod, tudi tukaj vladala neka srednja meja, katera bi določila, koliko potrebuje stanovnik za obdelovanje zemljišča, da ne bo stradal, drugo pa naj se obsadi.

Omenil sem že nekoliko, kdo dela največ in to brez kazni, goličave po hribih, to je razna gospôda na svojih posestvih s škodljivim čednim posekovanjem. Na takem mestu potem strašno divjá burja, kakor se je tu prepričal neki graščak, ki je dal posekati kós gozda blizu ondotnega poslopja, pa je prvi pot burja mu odnesla strop in streho. Ni misliti, da bi v takem vetru potem dobro vspevalo mlado drevje, dočim se s preberalnim posekovanjem vedno pušča nekaj odraslega drevja, katero varuje mlaj hudega vremena. Tako napačno sekanje naj bi se prepovedalo, pravijo naši kmetje, in naše planine bi bile, če ne košato obrasene, vsaj zelene, ne pa puste, kakor so pod neko sedaj.

Od davka za pile ostalo nam je vendar nekaj, namreč zavarovanje pilarjev ali žagarjev proti nezgodi. Ni pomagalo ugovarjati, da je še marsikatero drugo delo bolj nevarno, nego delo v pili, kar priča, da se malokdaj kateri iz lastne neprevidnosti ponesreči, morali smo vendar za drugo polletje 1890 plačati že dotični znesek. Ne žalili bi se za to toliko, ko

bi cela stvar ne bila tako neokretno osnovana. Gospodar mora namreč $\frac{9}{10}$ in delavec le $\frac{1}{10}$ plačila šteti in temu v pomoč, pravijo, bode zavarovalnica. Tudi smo poizvedeli, da so rudokopi in marsikateri drugi tovarniški delavci uvrščeni v nižje razrede, kakor priprosti naš žagar, in to nam najbolj jasno priča, komu da je na korist ta zavarovalnica.

Lastniki premogovih in drugih društev imajo namreč v deželnih in državnem zboru važno besedo ali vsaj prijateljstvo med nemškimi liberalci, in ker imajo ti ljudje o človekoljubji le glasno besedo, nikoli pa srca, umislili so zvijačo, kako odpraviti mnogokrat ponesrečene svoje delavce. Pri plačevanju naj pa se ve, da pomaga ubogi kmet, na katerega se spomnijo ti ljudje le dvakrat: kadar so volitve, da bi jim pomagal na sedeže v zbornicah, in drugič tu, kadar treba naložiti novi davek. Naj bi torej ta in mnogo drugih zvijač liberalcev spametila kmetško ljudstvo povsod, kakor je že marsikje, da ne zaupa tem pijavkam kmetskega stanū nikoli več in da ob volitvah ne izbira svojih nasprotnikov; potem pa bodi vsem našim gg. poslancem priporočeno, da varujejo, kedar se snuje postava, kmetško ljudstvo.

Na delo, na novo delo!

Iz Ljutomera, dne 20. januarija.

Minilo je zopet leto. V njem se je za nas dosta imenitnega dogodilo. Vršila se je znana burna volitva za deželni zbor. Zmaga je bila na naši strani, če ravno je stala vsa nemčurska armada na nogah. Pri tej volitvi so pokazali naši kmečki volilni možje neomahljivo zavednost in narodno prebujenost. Izvolili smo si gospoda dr. Ivana Dečka, in on zares dela čast svojemu imenu. Že pri prvem zasedanji dežel. zbora je povzdignil naš novi poslanec svoj glas ter je branil neustrašljivo svete pravice našega naroda, katere nam hočejo liberalci, Nemci in nemčurji izčista vničiti in zatreti. Naš denar in naše krepke slovenske vojake pripoznavajo, našega jezika in njegovih pravic pa nečejo pripoznati. Toliko že vidimo, da v Gradci pravičnosti ni za nas doma.

Preteklo leto nas je zapustil okr. glavar baron Mac Nevin O' Kelly. Na njegovo mesto smo dobili visokorodnega gospoda grofa Attemsa. Vse kaže, da bode ta gospod nastopil pot pravice in da bo izpolnil zlate besede našega cesarskega očeta: „Naredite mir med mojimi narodi!“

Dobili smo tudi železnico. Bremena naših davkov so se za tega voljo zelo povišala. Koliko bo nam tota pridobitva koristila za občni blagor našega okraja, to bo pokazala še le prihodnost. Eno je gotovo. Železnica bo olajševala ponemčenje našega naroda. Na to pa tudi

naši nemškutarji najbolj zidajo. Vsi so prepričani, da je njihovo gospodstvo še le zdaj dobilo trdna tla na Murskem polji. Zdaj bodo pravo delo začeli. In za to so si tudi na Štefanje pri nas ustanovili novo podružnico društva „Südmark“. Tega društva je prvi in zadnji namen, da tisto slovensko posestvo, ki pride na prodaj, po nizki ceni kupijo in ga dajo nemškim in nemškutarskim priseljencem. Na takšen način hočejo nas uničiti in ponemčiti. Pravi Iskarijot je torej vsak tisti Slovenec, ki postane ud tega društva. Takšen človek proda svojo domovino sovražniku; vreden je, da se mu zemlja vdere pod nogami in ga živega požre. Može slovenski, ne dajte se premotiti po sladkih nemškutarskih besedah. In ker je nevarnost zdaj vekša, za tega voljo mora vse naše delovanje iti na to, da zmaga enkrat naša poštena stvar na naši zemlji. Naša najvišja naloga v narodnem oziru mora biti, da obvarujemo svoj narod ponemčenja. Ta namen, to misel mora nositi v svojih prsih vsak narodnjak, naj bo gospod ali prosti mož. Vsakega rodoljuba mora navdajati toto sveto navdušenje za narodni obstanek. V vsakem Slovence in v vsaki Slovenki mora goreti trdno prepričanje, da naša slovenska domovina in naš slovenski jezik sta dve svetinji, kateri nam je podaril sam mogočni Bog.

Naši predočetje so častili in čuvali ti svetinji; prelivali so kri, dali so življenje za domovino in jezik. In tudi mi, njihovi nasledniki, moramo globoko spoštovati, kar so nam oni zapustili. Domovina in jezik, to sta dve narodni svetinji, kateri moramo sploh v srci nositi, srčno ljubiti ter ji s svojim življenjem varovati in braniti. Poučujmo se drug drugega, dramimo se, navdušujmo se za slovensko domovino in za slovenski jezik. Naj bo gospod ali delavec, kmet ali viničar, naj bo gospa ali kmetica, gospodična ali viničarka, vsi morajo enako čutiti v sebi gorečo ljubezen do vsega, kar je slovensko. In pri delu za sveto slovensko reč morajo se vsi ti stanovi združiti. Kar nas je narodnih delavcev in delavk za naš mili slovenski narod, vsi vstanimo, združimo se in idimo z veseljem, krepkim srcem na delo in božja roka bo blagoslovila naš trud! Ne vdajmo se!

Gospodarske stvari.

Nekaj o orehu.

Orehovo drevo zraste 15—20 metrov visoko, raste najraje v globoki, ne pretrdi pa v vlažni zemlji, kakor tudi v kameniti apneni, med katero se nahaja rahle prsti. Po orehovem lesu se močno poprašuje in zato se tudi drago plačuje. Iz njega se izdeluje fino pohištvo in dr-

žaji za puške. Na spomlad se mnogo orehovich debel, tudi po nekaj že iz naših krajev, na železnice navaža in večji del na Dunaj odpošlje. Večkrat se toži, da ostane orehovo deblo malo-kdaj celo zdravo. To pa izvira od obrezovanja.

Večji del trdijo, da se oreh ne sme obrezovati. Resnica, da oreh od narave lepo v krono raste, ali dostikrat je vendar potrebno, da se morajo pregoste in prenizke veje odrezati ali odžagati. Obrezovati se mora le pozno v jesen ali pa pred koncem zime. Če v spomladi režeš, teče voda iz stržena, rana se širi in lesnina začne pri strženu trohneti. Če pa zimski čas zamudiš in bi vendar moral kaj obrezati, tedaj pa počakaj, ko je že listje pognalo; tedaj voda iz stržena tudi več ne izteka in rana hitro zaceli. Orehi, ki se jim pravi: laški, imajo debeli sad pa tenko lupino in so na Dunaji jako priljubljeni in dragi. Taki se pa le redko kje nahajajo, ker se navadno radi premenijo, namreč da izraste iz dobrega semena slab sad!

Do sedaj se pri nas še orehi niso cepili, to pa zato ne, ker se prime cepljenje le redko kedaj. Slayni sadjerejec N. Gaucher, francoz, objavil je v svoji knjigi „Handbuch der Obst-kultur“, katera je menda ena najboljših sedanjega časa, navod, kako nam je lahko tudi orehe cepiti. To se zgodi pa tako-le:

Enoletni, k večjemu dveletni orehi se lepo izkopljejo, glavna korenina se za tretjino in deblo celo pri koreninah odreže ter cepi v sklad ali precep. Žlahtni mladiki ali cepiču, kateri sme okoli 10 cm. dolg biti in vrh se mu ne sme odrezati, ampak mora se že meseca februarja priskrbeti in do časa cepljenja, v meseci sušci, hraniti v pesku. Cepljeni del se mora dobro s cepilnim voskom zamazati. Cepljeni orehi se morajo v steklene grede, kakoršnje vrtnarji imajo, posaditi in cepljeni del se mora 3—5 cm. globoko z zemljo zagrniti. Stekljena okna se morajo celo pokriti, dokler ne začnejo cepiči rasti in potem se po časi vedno bolj okna privzdigajo in zrak dovaja. Ko so cepiči kakih 10 cm. zrastle, odstranijo se okna in drugo leto posadijo se orehi na prosto v grede. Taki cepljeni orehi bi se lahko prodali in želeti bi bilo, naj bi začeli tisti, ki imajo gredice pod steklom napravljene, cepiti orehovo drevje in tako bi v deželi žlahtne sorte orehov namnožili!

F. P—k.

Sejmovi. Dne 29. januarija v Koprivnici. Dne 26. januarija v Mariboru in v Studenicah, v Radgoni, v Slov. Bistrici in v Vojniku. Dne 28. januarija v Artičah in v Imenem. Dne 29. januarija pri sv. Juriji nad Taborom in v Gradci ter na Bregu v Ptujih. Dne 31. januarija pa v Poličanah (za svinje.)

Dopisi.

Od Sotle. (Raznoterosti.) Leto 1890 je eno izmed najznamenitejih in nenavadnih celega desetletja. Bilo je bolj vroče, vendar ne preveč sušno, pri vsem pa rodovitno. Če je tudi nekaterih pridelkov manj prirastlo, kakor druga leta, so pa ti bolj tečni. Sena, ozimine, koruze, tudi ajde je dovolj prirastlo; le po hribih je bilo vsega po malem, posebno otave. Kjer še trtna uš vinske trte ni vničila, prirastlo je sicer malo, pa dobrega vina. Cena mu je bila brž po trgatvi 60—80 fl. štrtinjak; prodalo se ga je tudi po 120 fl. štrtinjak. Na Bizeljskem, kjer je trtna uš najžlahnejše vinske gorice pokončala, so v jeseni že eden štrtinjak mošta domačega pridelka na oštariji stočili! Bizeljanci imajo upanje, da bodo njihove gorice še žlahno kapljico rodile. Nekdaj imovito in zavoljo rodovitosti vinskih goric na dobrem glasu bivajoče Bizeljsko je jako ubožalo. — S trtno uš — jo se pa tam širi in množi še druga uš, in ta je narodno izdajstvo — nemškutarija, ki je v tej obliki le na Bizeljskem doma. Pri vinski kapljici zna Bizeljanec o miloti in lepoti slovensčine — svojega maternega jezika — tako navdušene govoriti, da bi človek mislil, tam ni mogoče nemškutarja najti, kar pohrustali bi ga. Tako narodno navdušenost razodevajo radi ob priliki kake veselice med ptujci. Med seboj so pa „bigecerji“, „bist schon Ochsen kofen?“ itd. Kedar pa pride čas volitve, takrat se ozira v nemške (?) Brežice, in nastavlja ušesa, kakšen veter bode od tistod pripihal. In res, poprej tako iskreni domorodec, ob času volitve „štrbunkne“ v nemčurski brežiški koš. Tej neznačajnosti — narodni nezavednosti se ne more reči — je krivo preveliko število kmečkih „guspudov“, ki po Bizeljskem rogovilijo in svoje glave visoko nosijo. Dokler bodo Bizeljski gospodje prtene hlače nosili, bode za kmeta slabo. Sicer se nam dozdeva, da se je začelo tudi v tej zadevi po lepih krajih daniti. Korajža velja! — Hvalevredno je narodno prepričanje in složnost pri občini sv. Petra pod sv. gorami. Ta občina je ob Sotli edina, ki slovensko uraduje, in to s tako spretnostjo, da ji celo c. kr. glavarstvo ne more hvale odreči. Tukaj je nemškutariji za zmiraj odklenkalo. Složnost jači!

Iz Podčetrčka. (Naše selo) je mal, skrit kraj tik Sotle. Prebivalci se radi tržani imenujejo, pa pisma tržkih pravic so se menda zgubila. V to — recimo — gnjezdo je „kukurancelj“ celi koš nemčurjev zasipal. Po nemčurskih listih se o tem kraji veliko bere. Človek, kateremu niso razmere znane, bi mislil, to mora biti imeniten, merodajen „trg“. V resnici pa šteje komaj nekoliko nad 100 duš. Pri volitvah za državni in deželni zbor je v kmečki skupini

z enim glasom — navadno nemčurskim — zastopan. Kadar pa stopi na volišče, šopiri se in napihuje, kakor bi hotel drugim, slovenskim volilcem reči: odstopite, zdaj sem jaz tukaj! Po volitvi je pa revše vse pobito, ker nikdo ne mara zanj. V Podčetrtku je vse nemško: tam merijo po nemški meri, pijejo nemško pijačo, govorijo neko nemško mešanico — le denar jemljejo izključivo od Slovencev in od Hrvatov. V tej zadevi Podčetrtečani niso izbirljivi. Ta skriti kraj veže — ali je vezala — z navadnim svetom prav strma cesta. To cesto so v preteklem letu zravnali; t. j. izpeljali so okoli brega čisto ravno cesto — mimo trga. Stroški stojijo okoli 29.000 fl. Polovico je plačala dežela, drugo polovico sta si pa med seboj razdelila Šmarski in Kozjanski okraj. V gmotnem oziru je Podčetrtek s prestavljenjem ceste na veliki škodi; to škodo jim bode lahko „deutscher Schulverein“ povrnil, ker bojda obilno va-nj vlagajo. V tem „trgu“ sta v preteklem letu dva trgovca „krida“ napovedla — žalosten, pa giasen dokaz tamošnjega gmotnega stanja.

Iz Ormoža. (Tukajšnja čitalnica) je imela dne 11. t. m. svoj občni zbor pri katerem so se izvolili sledeči gg. v odbor: g. dr. Ivan Geršak, kot predsednik, č. g. Jakob Cajnkar, kot podpredsednik, g. Simon Kandrič, kot denarničar, g. Anton Porekar, kot tajnik, gg. Ján Knop, Vekoslav Krajnc in dr. I. Omulec, odborniki. Za namestnika sta izvoljena č. g. Fran Munda in g. Ivan Vrtnik. Veselica, ki je sledila občnemu zboru s tombolo in plesom, se je prav dobro obnesla. Reditelj večeru je bil g. Vekoslav Mikl, ki je z imenitnimi dobitki ustregel pridobljencem in društvu. Dne 4. febr. t. l. priredi čitalnica naša veliki ples, pri katerem so tudi zraven družih plesalci in plesalke v narodnih našah dobro došli. Natančneje v vabilih.

Iz Čadrama. (Naše društvo) za pozidanje nove farne cerkve je lani skrbno delalo in si je pridobilo 84 novih udov in šteje zdaj 952 dobrotnikov, ki so enkrat ali večkrat več, kakor 52 kr. na leto društvu darovali, 437 pa navadnih društvenikov, ki le po 52 kr. na leto vlagajo; za vsem imamo tedaj 1389 društvenikov. Izmed navadnih domačih društvenikov z delavci v steklarni vred je v pr. letu le 280 svoje doneske društvu plačalo, ki znašajo 310 fl. Res malo denarja! Pa hvala Bogu, napredovali smo vendar zopet zdatno in sicer blizo za 3000 fl. Temu se pa moramo razun društvenemu predstojniku s 500 fl. še posebno tujim dobrotnikom zahvaliti, ki so nam za vsem 1000 fl. poklonili in med temi je 500 fl. darovanih od udove gospé Alojzije Kunaj v Konjicah, 100 fl. gospé Jozefe Prus 100 fl., g. viteza St. Milički in drugi. Izmed domačih navadnih društvenikov prejeli smo od Kune Potočnik 150 fl. in

za † Marijo Bogatin in Marijo Naglič po 100 fl. in za † Uršulo Potočnik 50 fl. in za drugimi rajnimi več manjših zneskov. Obresti bilo je vplačanih 574 gold. Društvo ima tedaj zdaj 11.450 fl. po 6 %, 2155 fl. v državnih dolžnih pismih in 1600 fl. po 5 % na obresti vloženi in nad 500 fl. z obljubo zagotovljenih in ker je nad 300 fl. obresti na dolg, znaša naše celo imetje po 6letnem društvenem delovanju 16.000 fl. Za naše skromne razmere lepi znesek, kateri bi v tem letu lahko na 2000 fl. narastel, ako bi vsi društveniki svojo dolžnost storili in nam še Bog zopet tujih dobrotnikov podeli, za ktere si ysaki dan prosimo!

Iz Št. Janža na Dravskem polju. (Štetje.) Usojam si naznanjati žrtvo ljudskega številjenja. Dne 9. t. m. je prišel Miha Doboječnik oženjen gostač okoli 50 let star, stanujoč na Pobrežah pri Mariboru, (pri nas na dobrem glasu) v našo župnišče po zaročni list. V mraku je še hotel k svoji žlahti in Rošnjo priti, po leti se pride v 26 minutah, a preveliki sneg ga je utrudil, da je onemogel, in po noči ob dveh so ga špeharji mrtvega našli. Tudi žrtvo „devedesetgarja“ imam zabilježiti: V decembru so imeli Ločani svojo sosesko. Pri taki priliki eden družemu vse očita, kar skoz leto ve. Devedesetgar razgreje glave. Sprimeta se Anton Grm in Fr. Kac mlajši dvekrat, in zadnjokrat pade Grm tako nesrečno, da ni več spregovoril in je čez nekaj dni umrl. Omeniti še moram, da sta bila po zakonu sorodna.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Izmed vseh ministrov, kar jih je okoli grofa Taaffe, je minister za drž. finance nemškim liberalcem najbolj na poti in dali bi veliko, ko bi ga ne bilo več pri vladi na Dunaji. Zato se raznaša sedaj v liberalnih listih novica, da postane pl. Dunajevski načelnik nacionalne banke t. j. tiste družbe, ki ima pravico kovati drž. denarje. Upamo, da se njim ne izpolni le-ta želja še tako kmalu. — V glavnem mestu štajarske vojvodine, v Gradci šteje se 106.996 prebivalcev, od zadnjega štetja jih je za 14.065 več. Škoda, da se množi ondi tudi liberalizem in to najbolj za voljo tega, ker se pač konservativci radi stisnejo v kot, kedar je treba pokazati svoje prepričanje. Kakor pa se sliši, misli o prihodnjih volitvah tudi konservativna stranka v Gradci stopiti na volišče. — Za volitve drž. poslancev pripravlja se razpor med liberalci po Gornjem Štajarji, „mladi“ bi radi prišli na vrh ali to še sedaj ni lahko mogoče, pa jih tudi brž ni potreba. — V Celovci, pa tudi drugod po korški deželi, so nekatere osebe na c. kr. pošti kar po konci, ako jim pride kako slov. pismo v roke. No, ti ljudje vedó, da jih to le prikupi

višji gospódi, pravi se, da celo na Dunaji. — Dež. zbor v Inomostu še nima načrta za novo šolsko postavo v rokah in kakor je podoba, ne dobi ga tudi več od c. kr. vlade, ker ta nima upanja, da postane iz nje načrta kedaj postava. — Na Kranjskem je le malo Nemcev in še teh, kar jih se nahaja po različnih krajih, je večina slov. krvi, torej izdajic svojega ljudstva. — V Gorici so dozidali c. kr. vojašnico in stane v celem 220.000 fl. dežele. No, ako bode vselej polna vojakov, tedaj ne bode mesto na škodi. — Novi župan v Trstu je dr. Pitteri in to vsled tega, ker je bilo „očete“ vendar-le sram, če dobi mesto žida za glavo. — Drž. poslanec J. Nabergoj je dobil viteški križ Franc-Jošefovega reda in so mu vsled tega tudi volilci pripravili čestitko. — Kardinal Mihajlovič v Zagrebu je volil svoje premoženje največ cerkvam v mestu, ki so potrebne podpore, potem pa tudi drugim ustavom kršč. usmiljenja. — Kako dela ogerska vlada za madjarski jezik, vidi se najbolj iz tega, da ga sili v vse naprave, tudi v sirotišča. Iz teh naj se množi torej madjarsko ljudstvo!

Vunanje države. V soboto so vsprejeli sv. oče Leon XIII. vojvodo Cambridge, tedaj bratranca angleške kraljice, v slovesnem zaslišanji. Vojvoda je višji poveljnik angleške vojne. — Po vsej Italiji je velik polom, to se pravi, veliko tacih hiš, ki imajo barantijo z denarji, je izpovedalo, da imajo več dolga, kakor pa denarja. Vsled tega pa bode, Bog vedi, koliko izgube po državi, izgube, ki zadéva velikrat tudi ubožno ljudstvo. — Predsednik drž. zboru v francoski republiki, Floquet se dela že tako, kakor da je predsednik v ministerstvu in je tudi lahko, da že pride k malu do te službe; sedaj je v rokah Freycineta. — V Bruselji, glavnem mestu Belgije, bode te dni javni shod in sicer za to, da se naj dovoli vsem pravica volitve, ne pa samo tem, ki plačujejo davke. Brez pobojev pa ostane ta shod pač težko. — V hudi zimi se godi delalcem v Londonu vselej hudo, letos pa še posebej in piše se, da ljudje umirajo gladú; ne da se jim vselej pomoči ter je preobilo uboštva v celem mestu, ki šteje nad 4 milj. prebivalcev. — Naj se oo. jezuvitje smejo povrniti v Nemčijo, iz tega, kakor se kaže, še ne bode nič, kajti lutrovci, ki so v tej državi večina, so si v velikem strahu pred njimi. Se ve, da potegne ta strah višje, kakor pa pravica. — Vredno je, da spomenimo, da pojde v kratkem nadvojvoda Franc Ferdinand v Rusijo; v obče se misli, da bode ta nadvojvoda kedaj avstrijski cesar, to njegovo potovanje k carju torej ni brez pomena. — Ne od ljudstva, pač pa od svojih ministrov doživi bolgarski knez, princ Ferdinand, lahko kaj neljubega, izlasti predsednik v ministerstvu, Stambuloy, kaže mu, če tudi pod klobukom, svoje

rogove. — Največji križ je v Srbiji sedaj razkralj Milan, ker sega v vse posle vlade in vsled tega ona nikoli ne zna, ali to tudi doseže, kar hoče. Bati se je, da pride ustaja čez ubogo deželo in more biti z njo tudi največja nesreča v tem, da seže Rusija vmes in se vname zato splošnja vojska na balkanskem polotoku. — Turški poslanik na Dunaji, Sadula, je nesrečno končal svoje življenje in pravi se, da je to sultana hudo potrlo. Najbrž je sultan bil z njim nezadovoljen in ga je vsled tega poklical z Dunaja, nesrečni mož pa je segel nad lastno življenje, da se je ognil s tem jezi sultana. — V Afriki tudi ne gre vse po volji, vsaj ne po želji nemške vlade ter se pravi, da je nje poveljnik, major Wissmann, nevarno zbolel, drugi pa mislijo, da je na naglem umrl. Zakaj pa, to še ni znano. — Južna Amerika ima svojo ustajo ali punt in tokrat v državi Chile. Ondi je neki vse ljudstvo po konci zoper vlado, se ve, da je le-ta republikanska. — Bolja novica pa nam prihaja iz severne Amerike. Tam so se Indijanci podali ter jim je vlada „združenih držav“ prizanesla njih ustajo, t. j. prizanesse se jim velika kazen, ki zadeva sicer vsako ustajo, najhuja pa še v Ameriki. Tu pobojesijo kar na naglem take ljudi, ne da se vrši poprej kaka sodba.

Za poduk in kratek čas.

Nekaj o letu.

„Letom se naglo umikajo leta“. Minolo je staro leto 1890 in porodilo se je novo, kakor stoji v koledarji, navadno leto. Gotovo bi torej čitatelja zanimalo izvedeti, kaj je navadno leto in na kaj se opira naš koledar. Prav za prav nareja naša zemlja sama leto. Po poti, v katero jo je postavila vsegamogočna roka stvarnikova, suče se vedno jednako krog solca. S pretečenim letom smo dovršili pot ali bolje, dir okoli njega, zakaj z neznansko hitrostjo, namreč 28 km. v sekundi dirja naša zemlja skoz neskončni prostor, in le temu se imamo zahvaliti, da v tem besnem diru ne poginemo, ker nas zemlja zelo na-se vleče. Leto je torej dokončano, če je zemlja svoj pot krog solca dovršila in zopet prišla na svojo prejšnje mesto. To potovanje traja okoli 365 dni in ta čas se imenuje „navadno“ leto.

V 365 dneh pa še ni ves pot dokončan, ampak treba je še 6 ur. Teh 6 ur se nabere v 4 navadnih letih za eden dan, ki se mora tudi vračuniti, da je leto popolno. Vsako četrto leto ima torej 366 dni in se imenuje prestopno leto. Ta 366. dan se vtakne v mesec februar, ki ima torej namesto prejšnjih 28 dni, zdaj jih 29. To številjenje je uvedel že

pred Kr. r. Julij Cezar, „največji Rimljan“, in se imenuje po njem julijanski ali stari koledar.

Natančnejši zvezdoslovni računi pa so pozneje pokazali, da se julijanski koledar zmiraj bolj in bolj oddaljuje od pravega reda, ki ga pot zemlje krog solnce določuje. Papež Gregor XIII. je torej l. 1582. koledar popravil. Zvezdoslovci (možje, ki se z računanjem zvezdnih potov pečajo) in sicer Lili, Sirletti in Clavius so natanko izračunili, koliko časa potrebuje zemlja, da pride okrog solnce; in sicer znese ta čas, če se začetek spomladi (20. ali 21. marcij) vzame za mejo jedne zemljine poti krog solnce, natanko 365 dni 5 ur 48 minut in 46 sekund. Dotlej so torej v prestopnih letih zmiraj 21 minut in 14 sekund preveč šteli, in to je zneslo l. 1582. že 10 dni. Da bi se torej ta razloček popravil, določilo je papeževo pismo imenovano po začetnih besedah: „Inter gravissimas“ od dne 24. februvarija, da se naj po 4. oktobru na mestu 5. koj 15. piše in da naj bodo le stoletnice 1600, 2000, 2400 itd. prestopna, druge pa 1700, 1800, 1900 itd. navadna leta. Ta gregorijanski koledar se je po katoliških deželah takoj razširil, a v protestantovskih je dobil popolno veljavo še le nekako sredi prejšnjega stoletja. Grška cerkva (Srbi, Bolgari, Rusi itd.) pa še imajo zdaj stari koledar in med njihovim in našim štetjem je zdaj razloček 12 dni. Če imajo oni 1. januar, štejejo mi že 13.

Če hočemo zdaj leto v mesece razdeliti, treba nam je tudi lune ali meseca, ki okoli zemlje teka, omeniti. V resni pa je ta prav malo ali nič v zvezi z našim letnim štetjem. Zdi se, da so zaradi tega nekatera imena v solnčno leto hoteli uvesti, da bi nekoliko priznali njegove zasluge za zemljo, ki jo zvesto straži. To mesečno leto je gledé na dolgost skoraj jednako našemu mesecu, 30 dnevem (natanko 29 dni, 12 ur, 44 min.) in zategadelj so dobili meseci ime od mesečnega leta. A meseci se popolnoma drugače izpreminjajo, kakor pa luna. Tudi ne pridejo kraji na jednake dneve po preteku jednega leta. Le po tako zvanem solnčnem krogu t. j. času 19 let, ko je mesec 235krat svojo pot pretekel, se to zgodi. Da je pa vseh dni 365, razdelilo se je leto v 7 mesecev po 31 dni, 4 mesece po 30 dni in 1 mesec po 28, oziroma 29 dni. (Konec prih.)

Smešnica 4. „Gospod“, vpraša čevljar Marko g. odvetnika, „gospod doktor, sveta Vas prosim, če smem!“ „No“, vpraša ga odvetnik. „no, kaj pa bo, oče, tacega?“ „Veste“, nadaljuje čevljar, „veste, moj sosed me je tovej imel za osla in če ga torej jaz tožim za to, kateri naju mora pri sodnji dopričati resnico, on ali jaz?“ „Vi“, seže mu doktor v besedo, „le Vi storite to!“

Razne stvari.

(Potrjenje.) Mesto Ptuj sme poleg za 5 let tirjati še 20% daca več, kakor je to bilo doslej, od vsega mesa, ki se pripelje od kmetov v mesto na prodajo. To postavo je sklenil dež. zbor v Gradci in vsakdo zna, da se je to zgodilo na željo mestnih očetov v Ptuji in le-ti so zato v resnici vredni, da jih šteje kmečke ljudstvo še na dalje za prijatelje svoje.

(Narodna čitalnica) v Ptuji priredi o letošnjem predpustu v svojih prostorih v „Narodnem domu“ sledeče veselice: Dne 24. januvarija plesni venček in 7. februvarija plesni venček v kostumih. Pri plesu svira godba Šmarska. Začetek vsakokrat ob 8. uri zvečer. K prav mnogoštevilni vdeležbi vabi vljudno svoje č. društvenike in goste odbor.

(Vabilo.) V nedeljo, dne 1. februvarija ob 4. uri ima „Leposlovno bralno društvo“ pri Malinedelji svoj občni shod s tem-le vspeedom: 1. Pozdrav in nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika in denarničarja. 3. Sklep in potrjenje računa za l. 1890. 4. Volitev novega odbora. Zatem sledi pri g. B. Korošec-u prosta zabava s primerno slavnostjo v spomin stoletnice rojstva raj. zgodovinarja č. g. Ant. Krempl-na. Vsi udje in prijatelji se prijazno vabijo.

Odbor.

(Bralno društvo) pri sv. Juriji ob Ščavnici ima v nedeljo, dne 25. t. m. ob 3. uri popoludne v narodni šoli redni občni zbor in „Besedo“, s sledečim vspeedom: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Foerster, venec Vodnikovih pesmi (mož. zbor). 3. Občni zbor: a) prečitanje spremenjenih in potrjenih pravil; b) poročilo o delovanju v preteklem letu; c) volitev novega odbora; d) vplačevanje letnine; e) razni nasveti. 4. Fleišman, „Vse drobno“ (mož. zbor). 5. Warlamow, „Sarafan“ (čveterospev). 6. Slavnostni govor. 7. Ipavic, „Domovini“ (zbor s samospevi). 8. Hajdrih, „Širota“ (peterospev). 9. Kocijančič, „Roženkraut, nagelj in rožmarin“, (zbor). 10. Na straži (peterospev). Potem prosta zabava pri g. Fr. Vaupotiču. Ker je slavnostni govor o domoljubju poučljiv, pevski del zanimiv, ter ni nobene vstopnine, nadejamo se obile udeležbe. Tudi zunanji gostje so nam dobro došli.

Odbor.

(Na praznik) novega leta je vihrala bela zastava na zvoniku sv. Marjete poleg Rimskih toplic v znamenje, da se v preteklem letu 1890 ni bilo nobeno nezakonsko dete rodilo.

(Srečne volitve.) Dolgo so bili v Sevnici in Reichenburgu, ljubeznjivih trgih ob Savi, nemčurji na vrhu. Pri zadnjih obč. volitvah pa so na obeh krajih propadli, ne da bi bilo joka za njimi. V zadnjem trgu so imeli do konca za župana moža, ki je doma iz velike Nemčije. Človek se torej čudi lahko, kako da

je bil prišel tak celo do časti župana v slov. trgu!

(V občini Braslovče) se je naštelo 2663 ljudi, toraj 138 več kakor leta 1881. Med temi je bil najstarejši 93 let. Po občevalnem jeziku so razven 3 vsi Slovenci. Po veroizpovedanju razven enega vsi rimski katoliki (brezverec), ta pa ni naše narodnosti.

(Šolstvo.) Štajarski dež. šolski svet je prestavil več ljudskih šol v višjo vrsto, kar se tiče plače gg. učiteljev, ali škoda, da so te šole iz velike večine v nemških ali nemškutarških krajih. Plačati pa moramo jih vsi, ne pa kje samo Nemci ali nemškutarji. Taka pa je pač mera, s katero se nam daje pravica v Gradcu.

(Sejem.) Zadnje soboto je bilo 88 špeharjev na tržišči v Mariboru in pripeljali so meso in salo 286 svinj na prodajo. Prodajali so salo ali „špeh“ po 46 do 48 kr. za kilo. To je bila lepa cena pri tako grdem vremenu.

(Nemčurska srboritost.) V Podčetrtku je neka vdova pri ljudskem popisovanju naznanilnico sama pisala in v predalček: „občevalni jezik“ zapisala: „slovenski“. Ko je list v obč. pisarni oddala, prečtal je Franc Koprivšek, kakor že ime kaže, trd Nemeč, besedo „slovenski“ in je „nemški“ zapisal. Ni-li to drznost!

(Nesreča.) Dne 17. januarija zjutraj se je Jože Hrastnik, učitelj pri sv. Martinu na Paki, pri snaženji revolverja neprevidno smrtno ranil. Ko ga je opomenila strežnica, da ima nevarno delo, bil je odgovoril, da ga je že vajen.

(„K škofu“.) Znani trgovec „k škofu“ v Mariboru, g. Henrik Reichenberg, je naznanil, da ne zmaga več plačila. Dolga ima za blago neki nad 210.000 gld. Do zadnjega dne je sedel mož še v mestnem zastopu, pa tudi v mestni hranilnici, ne da bi se mu bilo poznalo, da nima več tiste časti, ki jo nosimo v žepu.

Listič uredništva. G. dr.?: Ne moremo, je prežalostno. — G. P. v Z.: Velja isto, kar stoji pred Vami. — G. Pod. . . v Z.: Ni-li bolje, če molčimo? — Večim drugim: Brž, ko bode mogoče.

Advokat in zagovornik v kazenskih zadevah

Dr. Janez Klasinc

si dovoli uljudno naznaniti, da je svojo

advokatno pisarnico

v Gradcu na glavnem trgu št. 17.

(Graz, Hauptplatz Nr. 17)

odprl.

Loterijne številke:

Gradec 17. januarija 1891	42, 5, 19, 13, 32
Dunaj „ „	25, 51, 8, 67, 68

Nakovalo za kovača in meh v dobrem stanu se prodasta Mühlgasse št. 1 v Mariboru.

Naznanilo.

Usójam se naznaniti p. n. plemstvu in prebivalstvu v Celji in v okolici, da sem v ponedeljek, dne 5. januarija 1891 v **kolo-dvorski ulici št. 7** (Bahnhofsgasse) pod imenom

LAD. LEO HANAK,
k „zlatemu križu“

odprl trgovino za drogue, kemikalije in parfumarijo.

Imam natančno znanje v vseh stvaréh, spadajočih v to trgovino ter njih virov, ker sem si ga pridobil v 9letnem poslovanji kot prvi receptor v tukajšnji lekarni g. **Baumbach-ovih dedičev**, kakor sem si ga tudi v 20letni službi lekarne pridobil.

To mi daje upanje, da lahko ustrezem vsem zahtevam in prosim visoko p. n. plemstvo in prebivalstvo okolice Celja, da skazuje zupanje mojemu podjetju, prvemu v tej vrsti v Celji. Jaz bodem si gotovo prizadeval, da ga vtrdim z natačnim ravnanjem, pazljivo postrežbo in najnižjo ceno. Za to se priporočam

z vsem spoštovanjem

Lad. Leon Hanak,

magister zdravilstva in droguist.

V Celji, dne 17. januarija 1891.

pripravljena od lekarja **PICCOLI-ja** v Ljubljani, je uplityno zdravilo, ki krepča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih. v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 stekleničic za gld. 1·36; po 24 za gld. 2·60; po 36 za gld. 3·84; po 44 za gld. 4·26; po 55 za gld. 5·26; po 110 za gld. 10·30; po 550 za 50 gld.

V steklenicah po **15 kr.** prodaja se skoro v vseh tū- in inozemskih lekarnah. 13-15

Depôts v Mariboru: lekarna Bancalari in König; v Ptuiji: Behrbalk; v Celji: Kupferschmid; v Gradcu: Eichler, Nedwed, Trnkozy in Franzé.

Hranilno in posojilno društvo v Ptuj,
registrovana zadruga z neomenjeno zavezo.

Ravnateljstvo uljudno vabi častite zadruž-
nike k občenemu zboru, dne 27. januarja t. l.
ob 10. uri dopoludne v zadržni pisarni v „Na-
rodnem domu“.

Dnevni red:

1. Ravnateljstvo predloži račun za l. 1890;
2. Potrjenje letnega računa;
3. Nasvet nadzorstva gledé razdelitve či-
stega dobička;
4. Nasveti.

Ako bi k temu zborovanju ne prišlo za-
dostno število zadružnikov, vrši se drugo po
istem dnevnem redu, dne 27. januarja t. l.
ob 11. uri dopoludne v smislu § 40 zadružnih
pravil.

Na Ptuj, dne 15. prosinca 1891.

2-2

Ravnateljstvo.

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in naj-
cenejšo žganico. 30

Lepa jabolčna drevesa

4—5 let stara najboljših vrst, priporoča več
tisoč po nizki ceni **Jože Janežič** na
Bizeljskem pri Brežicah. 18-25

Starih in novih vinskih drož

kakor tudi

snažnih tropin

kupi vsako mero 13

R. Wieser, žganjarija v Hočah.

Apotheke
„Zum goldenen
Reichsapfel“

J. PSERHOFER'S Singerstrasse 15. Wien.

Kričistilne kroglice, nekaj imenovane univerzalne kroglice, dobro znano,
čistilno domačo zdravilo.

Jedna škatljica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr.,
pri nefrankovani pošiljati po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati poštnine in stane: 1 zavitek kroglic
1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr.,
5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja.)

Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“
in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** in sicer v **rdečih**
pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posodca 40 kr.,
prsto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, ena steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine
prsto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine
prsto 65 kr.

Življenska esenca (Pražke kapljice) stekleničica
22 kr.

Angleški balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine
prsto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje
rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Stendela, posodica 50 kr.,
poštnine prsto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, domače
sredstvo proti slabi pre-
bavi, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge framacevtične specialitete, ki so bile po vseh
avstrijskih časopisih oznanjene, in ako niso v zalogi, se na zahtevanje naročajo. — **Razpošiljana po**
pošti se točno odpravljajo proti gotovini, večja naročila proti povzetju.

☛ Pri dopošiljati denarja (po poštnj nakaznici), stane poštnina dosti manj,
kakor po povzetju. 5—12